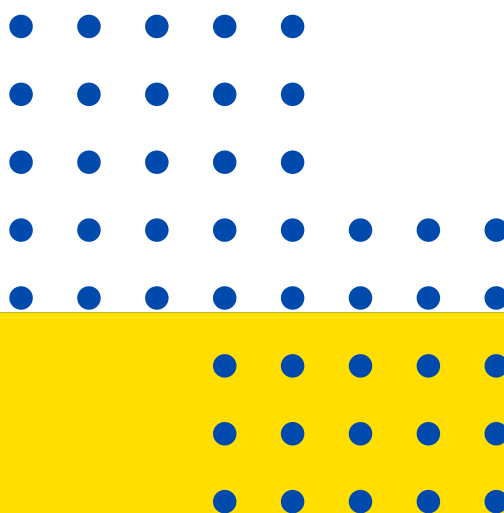

СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІ ДОМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

ЗМІСТ

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Віолетта Дубосару, Наталія Коляда. Необхідність забезпечення інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти	12
Галина Галацан. Стан дивергентного мислення підлітків з порушенням розумового розвитку в результаті застосування корекційно-розвивальної програми	18
Марина Дяченко, Лариса Бутузова. Використання арт-терапії у корекційній роботі з дошкільниками, які мають мовленнєві порушення	23
Наталія Журбей, Людмила Котлова. Взаємодія з батьками під час формування зв'язного мовлення дітей із затримкою психічного розвитку	29
Людмила Загурська, Інна Загурська. Врахування сильних сторін та труднощів як основа психолого-педагогічної підтримки учнів із розладом аутистичного спектра	32
Інна Іншакова. Розвиток інклюзивної освіти в Україні	35
Людмила Комарніцька. Specifics of a psychologist's work with children who have special educational needs	38
Жанна Кондратюк, Ірина Омельченко. Міжособистісна комунікація фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів з дітьми, батьками та педагогами: особливості та ефективні стратегії	41
Наталя Малярчук. Інститут міжкультурних асистентів як складова інклюзивного освітнього середовища для учнів з досвідом міграції	47
Олена Мартинюк, Віктор Гладуш. Практична робота педагога з розвитку адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями	52

Лілія Микитчук, Людмила Котлова. Використання прийомів здоров'язберігаючих технологій у роботі логопеда в закладі дошкільної освіти	59
Анастасія Попова, Ольга Гуренко, Ганна Лопатіна, Ганна Мицик. Соціально-реабілітаційний супровід як ключовий елемент створення інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти в контексті стратегічних ініціатив	64
Олексій Пришелець, Анна Кіріллова. Забезпечення права на освіту осіб з ООП	72
Руслана Сойчук. Характеристика інклюзивного освітнього середовища закладу освіти у світлі вимог сьогодення	75
Жанна Ступницька, Сергій Котловий. Особливості використання методу біоенергопластики та самомасажу у розвитку мовленнєвої моторики дітей із загальним недорозвиненням мовлення	78
Роксолана Субашкевич, Любов Нос. Особливості навчання англійської мови учнів із особливими освітніми потребами	83
Дар'я Супрун, Микола Супрун. Елементи позааудиторної роботи зі студентами-дефектологами	88
Інна Тарасенко, Ірина Кучерак. Подолання порушень вимови шиплячих звуків у дітей молодшого шкільного віку із псевдобульбарною дизартрією	92
Світлана Яковлева. Механізми регуляторних порушень при затримці психічного розвитку	95

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Яна Бовсунівська, Олена Мірошниченко. Використання ігор для розвитку мовлення у дітей з особливими потребами	101
Анна Бальсанко, Тетяна Лях. Теоретико-практичні засади впровадження інклюзивної освіти	105
Ольга Гуренко. Розробка міждисциплінарних освітніх програм на засадах інклюзивного підходу: кейс Бердянського державного педагогічного університету	110

Тетяна Єськова. Педагогічні умови використання конструктора "LEGO" для розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в інклюзивній групі	115
Тетяна Комінарець. Корекція розвитку усного мовлення молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення засобами духовної музики	120
Ганна Кривенко, Олена Ревуцька. Реалізація моделі психолого-педагогічної готовності вчителів початкових класів до роботи у системі інклюзивної освіти	126
Руслан Новгородський. Перешкоди на шляху професійної підготовки фахівців до роботи з дітьми з РАС в інклюзивному середовищі	132
Поліна Очеретенко, Вікторія Григор'єва. Корекційно-розвивальні можливості музичного мистецтва у роботі з дітьми з порушеннями слуху	137
Володимир Шевченко. Індивідуалізація навчального процесу в умовах інклюзії	143

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ І СФЕРИ ОСВІТИ

Ольга Байдарова. Професіоналізація соціальної роботи в Україні: виклики для системи професійної підготовки працівників у сфері захисту прав дитини	148
Вікторія Білецька, Світлана Максимець. Особливості прояву емпатії у школярів з порушеннями мовлення	154
Андрій Калінін, Наталя Новікова. Особливості надання соціальних послуг у сільській місцевості	158
Єлизавета Матвієнко, Михайло Савчин, Уляна Авраменко. Цифрова трансформація: роль супервізії в підготовці фахівців	163
Катерина Червоненко. Моніторингові дослідження з проблеми академічної доброчесності у системі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників	169

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ганна Алексєєва, Олександр Овсянніков. Інтеграція інформаційних технологій у соціально-педагогічну діяльність	173
Дарина Балачіна, Марія Голубєва. Бібліотерапія – необхідна складова розвитку основ професійної компетентності фахівця соціальної сфери	177
Олена Василенко. Сформовані навчально-професійні установки як запорука якості професійної спрямованості студентів соціономічного профілю в сучасних умовах	182
Ірина Гальчич, Алла Ярошенко. Формування медіаційних умінь у майбутніх соціальних працівників	185
Богдана Здрілько, Наталія Новікова. Соціальне проектування як технологія соціальної роботи з молоддю	189
Катерина Корольова, Олег Блінов. Кейс-менеджмент як інноваційна технологія соціально-психологічного супроводу ветеранів російсько-української війни	193
Іван Пазиняк. Організація соціальної роботи в цифровому освітньому середовищі університету	198
Дмитро Поліщук, Ольга Ігнатюк. Вимоги та напрями формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів вищої школи в умовах аспірантури технічного університету	200
Вікторія Прудник. Формування готовності майбутніх фахових молодших бакалаврів із соціальної роботи до інноваційної діяльності	206
Ольга Столярник. Формування компетентностей майбутніх соціальних працівників для роботи в умовах травмівних подій	211
Ірина Суровцева. Управлінське консультування організаційних змін в системі соціальної роботи	217
Світлана Хлебик. Технології медіації і посередництва у формуванні конфліктологічної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери	221

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

- Аліна Будакова, Микола Криловець.** Соціально-педагогічні аспекти підтримки соціального захисту молоді 224
- Катерина Венцова, Анастасія Тургенєва.** Особливості влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід країн ЄС 229
- Оксана Жукова.** Social protection of schoolchildren with PTSD: problems and prospects of supporting vulnerable categories in Ukraine 234
- Тетяна Зінюк, Катерина Петровська.** Технологія консультивання сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах 237
- Галина Клим'юк, Ірина Савельчук.** Методи і технології соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в територіальних громадах 241
- Анастасія Коротка, Тетяна Петренко.** Медіація як альтернативний метод вирішення конфліктів 245
- Віктор Лях.** Актуальність соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб 248
- Людмила Неїжпапа.** Проблеми соціального захисту дітей в громаді: можливості їх вирішення 252
- Людмила Нестеренко, Анастасія Попова.** Міжнародний досвід соціально-психологічної підтримки дітей, які постраждали від війни 257
- Валентина Николаєва.** Сутність соціальних обмежень осіб з інвалідністю 262
- Святослав Олійник, Наталія Новікова.** Соціальне підприємництво як форма вирішення соціальних проблем: український та міжнародний досвід 265
- Діана Рябчун, Яна Башманівська.** Організація соціального захисту осіб з порушенням слуху в умовах війни 271
- Іванна Шаврова, Ірина Савельчук.** Соціально-психологічні аспекти надання послуг людям похилого віку в надзвичайних ситуаціях 276

ВИБРАНІ ПИТАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

- Наталя Анастасова.** Сенсорна інтеграція - ефективний засіб впливу на моторику дітей із дизартріями **279**
- Ольга Андрійчук, Олена Мірошниченко.** Розвиток комунікативних здібностей у молодших школярів з тяжкими мовленнєвими порушеннями **283**
- Анна Банах, Олена Ревуцька.** Використання пісочної терапії в корекційно-розвитковій роботі з дітьми **287**
- Євгенія Борисевич, Олена Ревуцька.** Діагностика стану сформованості графомоторних навичок та розвитку дрібної моторики рук в учнів із інтелектуальними порушеннями **293**
- Галина Гулей, Олена Ревуцька.** Діагностика диспраксії у структурі мовленнєвого дизонтогенезу дітей **299**
- Наталія Гащпоренко, Наталя Анастасова.** Проблематика розвитку продуктивної діяльності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня **305**
- Тетяна Єрмак, Наталя Анастасова.** Профілактика порушень письма у дітей дошкільного віку **311**
- Микола Єфименко.** Значимість основних рухів у формуванні цілісної праксичної системи дітей із особливими освітніми потребами **315**
- Анастасія Звєгінцева, Олена Ревуцька.** Діагностика пізнавально-мовленнєвого розвитку дітей з інтелектуальними труднощами **321**
- Наталія Карпенко, Олена Мірошниченко.** Родина як складова частина реабілітації дітей з порушеннями мовлення **326**
- Анна Кіріллова.** Структура порушення у осіб, які мають зниження інтелектуальної функції **331**
- Вікторія Лізунова, Людмила Котлова.** Роль батьків у логопедичній роботі з розвитку комунікації у дошкільників з аутизмом **335**

Наталія Мовчан, Ганна Сизко. Формування навичок виразного читання учнів початкових класів з порушенням зору в інтегрованому навчанні	338
Наталія Рачкіна, Людмила Котлова. Використання методів ТРВЗ в роботі з дітьми дошкільного віку з ЗНМ для розвитку лексико-граматичної сторони мовлення	342
Діана Ткачук, Віталіна Литвиненко. Практичні аспекти застосування ігрових технік у процесі формування мотивації до навчання у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими труднощами у процесі логопедичного супроводу	344
Віолетта Фоменко, Наталія Лопатинська. Профілактика дисграфії у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами	349
Ольга Фортуна, Ганна Сизко. Корекція усного мовлення молодших школярів із заїканням засобами музикотерапії в умовах інклюзивного навчання	353
Надія Шведюк, Ганна Хворова. Логоритміка як засіб корекції мовленнєвих порушень у дітей з особливими освітніми потребами	357
Ірина Швець, Ганна Сизко. Особливості розвитку пам'яті у дітей старшого дошкільного віку із ЗПР та її вплив на готовність до шкільного навчання	361

ПРОЕКТУВАННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Вікторія Железняк, Анна Кіріллова. Нейрогімнастика та її роль у покращенні когнітивних функцій та навчальних здібностей молодших школярів	365
Ірина Кичук, Віктор Гладуш. Основні напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми із мовленнєвими порушеннями	368
Каріна Козак, Людмила Котлова. Елементи корекційно-розвиткової роботи з розвитку комунікативних навичок у дітей дошкільників	375
Оксана Лонська, Людмила Котлова. Розвиток словника у дітей з особливими освітніми потребами	379

Тетяна Яндюк, Сергій Котловий. Логопедична допомога дошкільникам з порушенням мовленнєвого розвитку **385**

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ Й ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Тетяна Бур'ян, Анастасія Попова. Підтримка внутрішньо переміщених осіб в громадах: комплексний підхід до соціальної роботи **390**

Марина Васильєва-Халатникова. Безпечне освітнє середовище для іноземних здобувачів вищої освіти в умовах російсько-української війни **395**

Ірина Долінчук, Віктор Гладуш. Особливості вступу на магістерські програми з логопедії в період воєнного стану в Україні **397**

Наталя Захарова. Ветерани як клієнти центру зайнятості: законодавча підтримка **400**

Вікторія Ківа, Анастасія Попова. Особливості використання арт-терапії в системі соціально-психологічної підтримки дітей у воєнний час **404**

Оксана Коваленко, Катерина Петровська. Оцінка потреб та проблем сімей військовослужбовців **408**

Олександр Козинець. Прояви заїкання після контузій **419**

Наталія Красікова, Надія Павлик. Роль комп'ютерних технологій у логопедичній діяльності під час війни **424**

Наталія Мацейко. Ризики професійного вигорання соціальних працівників в умовах війни **427**

Юлія Мельнікова. Правозахисна підтримка українських мігранток у Грузії **434**

Надія Сеньовська, Ірина Нестайко. Методи дослідження різних аспектів організації патріотичного виховання у закладах освіти України **439**

Наталія Сидорченко, Анастасія Тургенєва. Формування стресостійкості учнів закладу загальної середньої освіти засобами арт-терапії **442**

Наталія Служава, Анастасія Попова. Соціально-психологічні проблеми репатріантів в Україні: виклики реінтеграції та можливості підтримки	448
Любов Співак. Резильентність майбутніх фахівців сфери соціальної роботи в умовах воєнного стану	454

Олексій Пришелець,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта

Комунального закладу вищої освіти "Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради

Анна Кірілова,

викладачка кафедри спеціальної освіти

Комунального закладу вищої освіти "Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ ОСІБ З ООП

Право на освіту - одне з основних конституційних прав громадян, проголошених державою [7, с. 60].

Актуальність теми зумовлена тим, що освіта завжди відігравала і продовжує відігравати важливу роль у загальному розвитку людини, її розумових і фізичних здібностей, виробленні високих моральних якостей і набутті професійних навичок. А зростаюче розмаїття учнів вимагає уваги до створення гнучкої та інклюзивної системи, що враховує різні рівні здібностей та індивідуальні особливості [1, с. 21]. Ми вважаємо, що реалізація права на освіту – це не тільки гарантія успішної соціалізації та адаптації в житті, а й один із найважливіших чинників для подальшого працевлаштування особи та участі в усіх сферах життя суспільства.

У соціальних науках та освіті термін «інклюзія» використовується відносно нещодавно, тим паче що науковці інтерпретують цю парадигму за допомогою різних підходів. Тему інклюзії в своїх наукових працях висвітлили І. Бех, М. Боришевська, В. Засенко, А. Колупаєва, Ю. Найда, О. Рассказова, М. Савчин, Н. Софій, А. Шевцов та ін.

Наприклад, А. Міщик характеризує інклюзію як процес, спрямований на розширення участі всіх дітей у соціальному житті та в різних програмах [4]. З іншого боку, А. Колупаєва зазначає, що інклюзія є єдиною системою освіти, що забезпечує належну освіту для всіх дітей і повне їх включення з різними здібностями в усі аспекти навчання [2].

Для успішної реалізації практики інклюзивності необхідні такі складники (Е. Манжос):

– формування нового бачення суспільства, спрямованого на позитивне ставлення до дітей і людей з порушеннями

психофізичного розвитку та інвалідністю. Формування толерантного ставлення всіх учасників освітнього процесу до спільного навчання дітей з особливими потребами та нормотипових однолітків;

– визначити пріоритети державної політики в галузі освіти, пов'язані з забезпеченням конституційних прав і державних гарантій дітей з особливими освітніми потребами, а також удосконалювати нормативно-правове, науково-методичне, фінансове забезпечення, спрямоване на реалізацію інклюзивної освіти;

– створення освітнього та розвивального середовища для осіб з особливими освітніми потребами в загальноосвітніх закладах;

– розробка підходів педагогічного та методичного супроводу освітніх процесів в умовах інклюзивної освіти;

– підвищення соціальної відповідальності сімей за догляд за дітьми з особливими освітніми потребами;

– залучення місцевих громад до активної участі в інклюзивній практиці;

– підготовка та перепідготовка спеціалістів для роботи з особами з особливими освітніми потребами в рамках інклюзивної освіти [3].

Статті 3 Закону України "Про освіту" наголошує на тому, що в Україні існують рівні умови доступу до освіти. Жодне право на освіту не може бути обмежене і воно гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я тощо [5]. Крім того Україна дотримується й положень ключових документів ООН, де значна увагу приділяють праву дитини на освіту. Наприклад, Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою Верховної Ради України в 1991 році. У змісті даної конвенції підкреслюється, що найкращі інтереси дитини повинні враховуватися в усіх діях, що стосуються неї. Право на освіту для всіх дітей без винятку є ключовим положенням даної Конвенції і це пов'язано з тим, що освіта є найціннішою цінністю і визнається найбільш фундаментальним правом кожної людини [6].

Ці та ряд інших документів є основою для розробки національної нормативно-правової бази, яка сприяє формуванню політики, спрямованої на забезпечення якісної, безбар'єрної освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Отже освіта є фундаментальним правом, яке відіграє ключову роль у соціалізації особи. Зростаюча потреба в інклюзії вимагає створення гнучкої освітньої системи, що забезпечує рівні можливості для всіх дітей, незалежно від їхніх здібностей, що і закріплюється в чинних нормативно-правових українських та міжнародних документах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калинюк С. С. Інклюзивна освіта: адаптація до потреб особистості у світлі антропоцентричних цінностей. *Правова держава*. 2023. Вип. 52. С. 21–28.
2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ : «Самміт-Книга». 2009. 272 с.
3. Манжос Е. О. Інклюзивна освіта на сучасному етапі розвитку освітньої галузі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 62. Т. 1. С. 59–62.
4. Міщик А. І. Інклюзивна освіта як умова соціалізації дітей-інвалідів у процесі навчання. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2012. № 5. С. 139–142.
5. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38–39, ст. 380.
6. Про ратифікацію Конвенції про права дитини: Постанова Верховної Ради УРСР від 27.02.1991 №789-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. №13. ст. 145.
7. Трюхан О. А. До питання реалізації права на освіту осіб з інвалідністю: від теорії до аналізу судової практики. *Проблеми законодавства в умовах світової кризи*. 2022. С. 60–65.